

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียน
ยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
**GUIDLINES FOR DEVELOPMENT ADMINISTRATOR'S
COMPETENCIES IN STUDENT AFFAIRS ADMINISTRATION IN
NEW NORMAL ERA UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE LOEI NONG BUA LAM PHU**

ชญาณี แก้วกัลยา, ศักดินาภรณ์ นันท์, สุชาติ บางวิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Chayanee Kaewkanlaya, Sakdinaporn Nuntree, Suchart Bangwiset

Loei Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: chayanee.ae@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ 2) สร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ และ 3) ประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 323 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และระยะที่ 3 ผสมวิธี ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยเป็นแบบประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.69) สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. = 0.37) และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ ลำดับแรก คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($PNI_{Modified}$ = 0.22) 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย 5 แนวทาง 15 แนวปฏิบัติการพัฒนา และ 3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ในด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.69) ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55) และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.93)

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา; การบริหารงานกิจการนักเรียน; ยุคปกติใหม่

Abstract

This research aimed to 1) study the current situation, desired situation, and needs for developing the competence of school administrators in student administration in the new normal era; 2) create a guideline for developing this competence; and 3) evaluate the guideline for its effectiveness. The research was divided into three phases: Phase 1: The sample consisted of 323 school administrators and teachers selected through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire, and the data were analyzed using mean, standard deviation, and modified priority need index. Phase 2: The informants were 10 experts selected through purposive sampling. The research instrument was an interview, and the data were analyzed using content analysis. Phase 3: The informants were 5 experts, also selected through purposive sampling. The research instrument was an assessment of the guidelines, with data analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The research findings are as follows: 1) The current situation was rated as high, the desired situation as very high, and the primary need for developing the competence of educational institution administrators in managing student affairs in the new normal era was the use of information technology. 2) The guidelines for developing this competence included five main guidelines and 15 development practices. 3) The guidelines were rated at the highest level in terms of propriety, feasibility, and utility across all aspects.

Keywords: administrator's competencies; student affairs administration; new normal era

บทนำ

ยุคปกติใหม่ (New Normal) ในด้านการบริหารกิจการนักเรียนเป็นการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวของระบบการศึกษา เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์และวิถีชีวิตใหม่หลังจากการระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำของสถานศึกษา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย สามารถควบคุม พัฒนา และเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นได้ เพราะผู้นำเป็นผู้กำหนดทิศทางรวมทั้งเป้าหมายขององค์กร ที่มีบทบาทส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษา ช่วยให้สถานศึกษาขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายขององค์กร ซึ่งผู้นำต้องมีทั้งสมรรถนะในการบริหารจัดการ การมองภาพอนาคต การคาดการณ์และการวางแผน เพื่อนำพาองค์กรก้าวสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล (ศุภมาส ภาสุระ, 2561) โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการจัดการด้านกิจการนักเรียน ทั้งการดูแลพฤติกรรม วินัย การพัฒนาศักยภาพนักเรียน การดูแลสุขภาพจิต และการสนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเหมาะสม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูเป็นหน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดเลยและหนองบัวลำภู ส่งเสริมสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความสามารถและสมรรถนะที่เหมาะสมเพื่อไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ มีข้อสังเกตพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดมีปัญหา

สมรรถนะในด้านการบริหารกิจการนักเรียนในอาจเกิดจากหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ปัญหาหลัก ๆ ประกอบด้วย 1) การขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในการดูแลนักเรียน 2) การดูแลพฤติกรรมและวินัยนักเรียน 4) การจัดการปัญหาสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ของนักเรียน 5) การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรและทักษะชีวิต 5) การปรับตัวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ 6) ความไม่สอดคล้องกับนโยบายและกฎหมาย 7) การประสานงานและการสื่อสาร และ 8) การรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งการบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นการบริหารจัดการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามปกติ มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนทุกคนให้เป็นผู้มีความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเองอันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในการเรียนการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป โดยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนมีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีผลโดยตรงต่อการพัฒนานักเรียน

โควิด-19 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย จนเข้าสู่ยุคปกติใหม่ทั้งใน “เชิงโครงสร้าง” และ “เชิงพฤติกรรม” ไม่ว่าจะเป็นแต่ละบุคคลต้องมีระยะห่าง มีรูปแบบการเรียนรู้ทั้งการเรียนออนไลน์ การเรียนผ่านโทรทัศน์และสื่อการสอนจากรัฐ และการเรียนในชั้นเรียน โดยเฉพาะแบบออนไลน์ ถือว่าเป็นช่วงที่ต้องใช้เทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ส่งผลให้การบริหารงานกิจการนักเรียนต้องเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ต้องใช้สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับยุคปกติใหม่ จะเห็นได้ว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดการศึกษาในโลกยุคปกติใหม่ จึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องและพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น จึงต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ ซึ่งระดับสมรรถนะของผู้บริหารศึกษาอาจแตกต่างกันไปความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารงานกิจการนักเรียนเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีสมรรถนะมาใช้ในการยุคปกติใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รองรับการเปลี่ยนแปลงสามารถขับเคลื่อนองค์กรได้อย่างทัน่วงที่ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านการศึกษา การดูแลนักเรียน และการสร้างความพร้อมสำหรับการเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

2. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2564 จำนวน 52 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 113 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,903 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,016 คน **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2564 จำนวน 323 คน ใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับคู่ขนานทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยสร้างและวิเคราะห์จากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี ยึดเนื้อหาตามขอบข่ายของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและงานหลักของการบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้านในการศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา และ 6 ด้านในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อ สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) โดยหาค่าสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

ระยะที่ 2 การสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะในการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อลงการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีเกณฑ์คัดเลือก คือ คุณสมบัติพื้นฐาน ได้แก่ มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี และคุณสมบัติเฉพาะด้าน ได้แก่ มีผลงานเชิงประจักษ์และได้รับรางวัลการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาที่เป็นเลิศ และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงานกิจการนักเรียนในยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์คัดเลือก คือ คุณสมบัติพื้นฐาน ได้แก่ มีประสบการณ์การทำงานในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และคุณสมบัติเฉพาะด้าน ได้แก่ ได้รับรางวัลเกี่ยวกับทางด้านการดำเนินงานกิจการนักเรียนจากหน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ ไม่เกิน 3 ปี

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำไปจำแนกจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามประเด็นและตีความตามกรอบแนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้อง วิธีการศึกษา ขอบเขตการวิจัย วัตถุประสงค์และข้อค้นพบที่สำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์คัดเลือก คุณสมบัติพื้นฐาน ได้แก่ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรืออาจารย์ และมีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งไม่ต่ำกว่า 5 ปีหรือตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป และคุณสมบัติเฉพาะด้าน ได้แก่ มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ด้านระเบียบวิธีวิจัยหรือสถิติ จำนวน 1 คน ด้านการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ด้านการบริหารโรงเรียนงานกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูยุค

ปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยแบบประเมินมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินในด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) ตรวจสอบหาคุณภาพของแบบประเมิน โดยอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงข้อแบบประเมินให้สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ (มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) และเชิงคุณภาพ (ข้อเสนอแนะปลายเปิด) จากแบบประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) โดยหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.69) สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. = 0.37) และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$ = 0.19) ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมและรายด้าน

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	(I - D/D)	ลำดับที่
1) การวิเคราะห์และการสังเคราะห์	3.96	0.71	ปานกลาง	4.81	0.42	มากที่สุด	0.21	2
2) การสื่อสารและการจูงใจ	4.03	0.76	มาก	4.82	0.43	มากที่สุด	0.20	3
3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.17	0.71	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.17	4
4) การมีวิสัยทัศน์	4.20	0.69	มาก	4.86	0.33	มากที่สุด	0.16	5
5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.98	0.91	ปานกลาง	4.84	0.41	มากที่สุด	0.22*	1*
รวม	4.06	0.71	มาก	4.84	0.37	มากที่สุด	0.19	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ดังนี้

สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.69) สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.69) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.71) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.76) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.91) และด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. = 0.37) สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.87, S.D. = 0.34) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.33) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. = 0.41) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ($\bar{X}$ = 4.82, S.D. = 0.43) และด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ ($\bar{X}$ = 4.81, S.D. = 0.42) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในภาพรวมมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง ($PNI_{Modified}$ = 0.19) โดยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากค่ามากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($PNI_{Modified}$ = 0.22) ลำดับที่ 2 ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ ($PNI_{Modified}$ = 0.21) ลำดับที่ 3 ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ($PNI_{Modified}$ = 0.20) ลำดับที่ 4 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($PNI_{Modified}$ = 0.17) และลำดับที่ 5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($PNI_{Modified}$ = 0.16)

2. ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 แนวทาง 15 แนวปฏิบัติการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้ แนวทางที่ 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติการพัฒนา ได้แก่ 1) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปี 2) การสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีมาประเมินผลกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม และ 3) การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาประยุกต์ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรับทราบปัญหาจากการดำเนินงาน และปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ แนวทางที่ 2 ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติการพัฒนา ได้แก่ 1) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือและเอกสารเผยแพร่หลักการของประชาธิปไตยสถานศึกษา 2) การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลกิจกรรมและนำผลจากการประเมินไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมที่จัดขึ้นในครั้งต่อไป และ 3) การพัฒนาการวิเคราะห์และสังเคราะห์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการมอบหมายภาระงานให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน แนวทางที่ 3 ด้านการสื่อสาร

และการมุ่งใจเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย ประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติการพัฒนา ได้แก่ 1) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนงานกิจการนักเรียน 2) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และ 3) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างแรงกระตุ้นให้กับครูและผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม แนวทางที่ 4 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย ประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติการพัฒนา ได้แก่ 1) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการประเมินผลกิจกรรมด้วยการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม 2) การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้คำปรึกษาได้พัฒนารูปแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และ 3) การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างการสร้างความจิตสำนึกและการดูแลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ แนวทางที่ 5 ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติการพัฒนา ได้แก่ 1) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางจัดทำแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 2) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามเวลา และ 3) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมจากการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักเรียน

3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในภาพรวม พบว่า ในด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.69) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.93) ดังรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)

ที่	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ ผู้บริหารสถานศึกษา	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน	4.67	0.41	มากที่สุด	4.55	0.51	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน	4.78	0.20	มากที่สุด	4.55	0.63	มากที่สุด	4.96	0.07	มากที่สุด

ที่	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ ผู้บริหารสถานศึกษา	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3	ด้านการสื่อสารและการจูงใจ เพื่อพัฒนาในการบริหารงาน กิจการนักเรียน	4.68	0.41	มากที่สุด	4.51	0.58	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
4	ด้านการพัฒนาศักยภาพ บุคลากรเพื่อพัฒนาในการ บริหารงานกิจการนักเรียน	4.63	0.50	มากที่สุด	4.55	0.43	มากที่สุด	4.86	0.29	มากที่สุด
5	ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนา ในการบริหารงานกิจการ นักเรียน	4.69	0.40	มากที่สุด	4.61	0.41	มากที่สุด	4.87	0.28	มากที่สุด
ภาพรวม		4.69	.36	มากที่สุด	4.55	.50	มากที่สุด	4.93	.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวน 5 แนวทาง มีดังนี้ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00) ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.78) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.96) ด้านการสื่อสารและการจูงใจเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.96) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.86) ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.69) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.87)

อภิปรายผล

มีประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับตัวให้เข้ากับยุค “ปกติใหม่” ซึ่งต้องการทักษะการบริหารงานที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายงาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม มอบหมายหน้าที่และกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนเหมาะสม มีการสื่อสารและสร้างการจูงใจเพื่อวิเคราะห์และการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธนา เลิศคลังและชัตติยา ดวงสำราญ (2566) ได้ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนครุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนครุราษฎร์รังสฤษดิ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน

2. ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนในการดำเนินงาน โดยเฉพาะปัจจัยด้านครูและบุคลากรที่ทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดวางโครงสร้างกำหนดบทบาทหน้าที่และครูเป็นผู้รับนโยบายเพื่อดำเนินการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงลักษณะของสภาพแวดล้อมภายในและนอกองค์กรอันส่งผลต่อผลสำเร็จของงาน และงานกิจการนักเรียน เป็นภาระงานอย่างหนึ่งที่สำคัญ เพราะมีการจัดระบบดูแลนักเรียน โดยครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีระบบดูแลช่วยเหลือมีข้อมูลนักเรียนเพื่อจะช่วยให้ช่วยลดปัญหานักเรียนอีกทั้งมีการสนับสนุนให้นักเรียนมีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจผ่านกระบวนการบริหารวางแผนที่มีคุณภาพ ดังนั้น จึงมีความคาดหวังในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ คือ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร สอดคล้องกับกัลยาณี รัตนบุตร ฉลองชาติรุประชีวินและสสิริพร เขาวนชัย (2566) เสนอรูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในตนเอง มีความพร้อมในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนด้วยวิธีที่หลากหลายและมีสัดส่วนการพัฒนาที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้ความชำนาญรอบ ด้านเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ลำดับที่ 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ยุคปกติใหม่นี้ เป็นยุคดิจิทัลเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการบริหารกิจการนักเรียนนั้น ต้องมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ซึ่งจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT มาใช้การเพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ เพื่อการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทินกร เผ่าก้นทะและกัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์ (2565) กล่าวว่า ในยุคปกติใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำความเข้าใจ พัฒนาตนเองให้พร้อมต่อเทคโนโลยีสารสนเทศในระบบดิจิทัล นำมาใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษา การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อตอบสนองต่อการศึกษาในอนาคต รวมไปถึงพัฒนา นักเรียนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่จะเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญของประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

4. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 แนวทาง 15 แนวปฏิบัติการพัฒนา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูจากการสำรวจในกลุ่มตัวอย่างที่ตรงกับบริบทของงานวิจัย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาয়ร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งที่เป็น นักวิชาการและนักปฏิบัติ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 ด้านที่ตรงตามหลักทางทฤษฎีและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับชลิต สมศรีและมัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2567) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหาร ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะระหว่างบุคคล ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านการวินิจฉัยและทักษะด้านการเมืองในองค์กรกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับสูงในลักษณะคล้ายคลึงตามกัน ซึ่งหากผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะผู้บริหารที่ดี จะเป็นผลทำให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

5. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในภาพรวมพบว่า ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งประกอบด้วย 5 แนวทางนี้ได้มาจากการค้นคว้าและทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่จากหลากหลายแหล่งข้อมูลที่ครอบคลุมและทันสมัยเพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้น ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู และนำข้อมูลมาพิจารณาประกอบการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเชิงวิชาการและเป็นผู้ปฏิบัติ เพื่อร่วมสร้างแนวทาง ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งเป็นไปตามหลักการทางทฤษฎีและแนวทาง โดยมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ในทางปฏิบัติจริง สอดคล้องกับฉันทวัฒน์ ฤงพลอย (2564) ได้พัฒนาคู่มือแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า คู่มือแนวทางประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กรอบเนื้อหา งานกิจการนักเรียน หลักการจัดกิจการนักเรียน ความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน ขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียน กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียน การประเมินผลการบริหารกิจการนักเรียน ความสอดคล้องของคู่มือ อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และการประเมินความเหมาะสมของคู่มือแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือด้านรูปแบบ ด้านการใช้ภาษา ด้านการออกแบบ ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้ ด้านเนื้อหา ด้านรูปเล่ม และด้านความเป็นไปได้ และสอดคล้องกับกัมปนาท อาทิตยตั้ง สาร ทรัพย์รวงทองและทิพย์พัฒน์ สันตะวัน (2565) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียน โดยให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ดูแล ควบคุม กำกับติดตาม และผลการประเมินแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ด้านการ

วิเคราะห์และการสังเคราะห์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเน้นพัฒนาสมรรถนะด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ในการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อให้การบริหารงานกิจการนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรกำหนดเป็นจุดเน้นและกลยุทธ์การบริหารงานกิจการนักเรียนในด้านการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรในสถานศึกษาอยู่เสมอ

1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาตนเองในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสำคัญเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน ทั้งนี้ หน่วยงานการศึกษาระดับนโยบายสามารถนำไปกำหนดเป็นประเด็นและจุดเน้นการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผล

1.4 ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งประกอบด้วย 5 แนวทาง 15 แนวปฏิบัติการพัฒนา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูหรือผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดพื้นที่บริบทใกล้เคียงในควรรนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่นี้ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะในการบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรศึกษาวิจัยในการนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูไปใช้จริงในสถานศึกษาเพื่อศึกษาถึงผลการใช้และการปรับปรุงแนวทางให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาถึงปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่

องค์ความรู้ที่ได้รับ

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 แนวทาง 15 แนวปฏิบัติการพัฒนาที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติการพัฒนา ได้แก่ 1) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลกิจกรรม

นักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปี 2) การสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีมาประเมินผลกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม และ 3) การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาประยุกต์ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรับทราบปัญหาจากการดำเนินงาน และปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

2. ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติการพัฒนา ได้แก่ 1) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือและเอกสารเผยแพร่หลักการของประชาธิปไตยสถานศึกษา 2) การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลกิจกรรมและนำผลจากการประเมินไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมที่จัดขึ้นในครั้งต่อไป และ 3) การพัฒนาการวิเคราะห์และสังเคราะห์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการมอบหมายภาระงานให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน

3. ด้านการสื่อสารและการจูงใจเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติการพัฒนา ได้แก่ 1) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนงานกิจการนักเรียน 2) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และ 3) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างแรงกระตุ้นให้กับครูและนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติการพัฒนา ได้แก่ 1) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการประเมินผลกิจกรรมด้วยการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม 2) การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้คำปรึกษาได้พัฒนารูปแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และ 3) การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างการสร้างจิตสำนึกและการดูแลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่

5. ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติการพัฒนา ได้แก่ 1) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางจัดทำแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 2) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามเวลา และ 3) การส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมจากการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กัมปนาท อาทิตยตั้ง, สาธร ทรัพย์รวงทองและทีปพิพัฒน์ สันตะวัน. (2565). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 5(2), 100-112.

- กัลยาณี รัตนบุตร, ฉลอง ชาตรูประชีวินและสธิพร เซวานชัย. (2566). รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงาน
กิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารสันติศึกษา
ปริทรรศน์ มจร*, 11(2), 483-494.
- ชลิต สมศรีและมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2567). ทักษะผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี. *วารสาร มจร ปรัชญาปริทรรศน์*, 7(1), 111-
121.
- ณัฐพัฒน์ ฤงพลอย. (2564). การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์*, 7(1), 49-61.
- ทัศนาศ ประดับนาคและอภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์. (2566). ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*,
20(39), 21-34.
- ทินกร เผ่ากันทะและกัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์. (2565). แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสาร
สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 4(2), 37-45.
- นิศาชล นามสาย. (2563). สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชายโสธร เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*,
8(30), 239-246.
- ยุทธนา เลิศคลังและชัตติยา ด้วงสำราญ. (2566). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, 11(1), 84-103.
- วชิรวิทย์ สุราสาและเอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2565). ผู้บริหารที่นำสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ บนวิถีแห่งความ
เปลี่ยนแปลง. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 5(2), 186-201.
- วิลาวลัย ปาลี. (2561). *การพัฒนารูปแบบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนราช
ประชานุเคราะห์ 31 จังหวัดเชียงใหม่*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ.
- วุฒิชัย เหล่าเสียงและทรงลักษณ์ สกฤตจิตรสินธุ์. (2566). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่องานส่งเสริมบริหาร
กิจการนักเรียน โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์ จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่ง
ประเทศไทยฯ*, 16(1), 1-18.
- ศุภมาส ภาสุระ. (2561). การศึกษาระดับสมรรถนะภาวะผู้นำแบบยั่งยืนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*, 13(3),
377-387.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, Vol.30, 607-610.